

Helsingborg 2018-03-14

Till
Mark- och miljödomstolen
vid Växjö tingsrätt

Men ska skickas till
Länsstyrelsen Skåne
Rättsenheten
205 15 Malmö
010-2241660
e-post: skane@lansstyrelsen.se

Överklagan av Länsstyrelsen i Skånes beslut att avvisa överklagan av rivningslov för paviljonger m.m. på fastigheten Gamla staden 8:30, Helsingborgs kommun

Föreningarna Jordens Vänner och Naturskyddsföreningen överklagade stadsbyggnadsnämndens beslut om rivningslov av Rosenträdgården belägen inom fastigheten Gamla staden 8:30 i Helsingborgs stad, daterat 2017-12-07. Länsstyrelsen i Skåne avvisade överklagan enligt beslut med diarienumr 403-454-18 daterat 2018-02-20.

Länsstyrelsen bedömde att föreningarna saknar talerätt enligt 13 kapitlet 8 § i *Plan- och bygglagen* samt 22 § i *Förvaltningslagen*.

Yrkande: Föreningen Jordens vänner överklagar Länsstyrelsens beslut om att inte ta upp överklagan om rivningslov till prövning.

Bakgrund

Det av föreningarna överklagade beslutet om rivningslov avser en offentlig park i de centrala delarna av stadsområdet. Området är av allmänintresse. Det är stadens invånare som påverkas och därför är intressenter i ärendet. Rivningen av Rosenträdgården är en del av ett större projekt som omfattar byggnation av ett underjordiskt parkeringsgarage med plats för 600 bilar (Dnr 292/2015 Helsingborgs stad).

Rosenträdgården är delar av ett område som är utpekad som *riksintresse* för kultur- och naturmiljövård. Hanteringen av riksintressena regleras av *Miljöbalken*. I denna framgår bland annat att riksintressena ska skyddas mot åtgärder som kan vålla påtagligt skada. Det som utpekats som uttryck för riksintresse kulturmiljö är bland annat borgtornet Kärnan och andra lämningar av högstaden på landborgshöjden, samt kulturlager från tidig medeltid till stormaktstid. Det är vidare den geologiska formationen, det vill säga landborgen, som utpekats som uttryck för riksintresse naturmiljö.

Gällande *detaljplan* för området vann laga kraft år 1997 (Dnr 97/48). Detaljplanen upprättades för att skydda miljön i Slottshagen och Rosenträdgården. Området är definierat som kulturresevat och har planbestämmelse Q. I detaljplanen medges endast byggnation av mindre byggnader för allmänhetens nytta och trevnad. Området har höga kultur- och naturhistoriska värden, och är av stort rekreativvärde för invånarna.

Skäl för överklagan

Sveriges riksdag ratificerade den *Europeiska Landskapskonventionen* år 2011. I denna ställs krav att landskap ska integreras i stadsplaneringen, samt på utvecklade former för medverkan

från berörda intressenter. Det rör exempelvis specialistkunskaper i värdering och förvaltning av landskap, samt om kunskaper i landskapspolitik, skydd, förvaltning och planering av landskap. Landskapskonventionen ligger även till grund för de *statliga målen för kulturmiljöarbetet*. I dessa påtalas bland annat vikten av att bevara, använda och utveckla kulturmiljöerna och att kulturmiljöerna ska tas tillvara i samhällsplaneringen. Vikten av människors delaktighet i kulturmiljöarbetet framhålls särskilt.

Länsstyrelsen i Skåne anser att det inte finns något stöd i Plan- och bygglagen samt Förvaltningslagen för att föreningarna har klagorätt i när det gäller rivnings- och bygglov. Däremot får ideella föreningar definierade i 16 kapitlet 13-14 §§ Miljöbalken, enligt Plan- och bygglagens 12 kapitel och 12-13 §§ överklaga beslut om detaljplaneändring kan antas för verksamheter medföra en betydande miljöpåverkan (enligt Plan- och bygglagens 4 kapitel 34 §).

Jordens Vänners överklagan av rivningslov, som inte tas upp till prövning enligt Länsstyrelsens beslut, avser bland annat att Helsingborgs stad har brutit mot vedertagen praxis och riktlinjer genom att inte genomföra en detaljplaneändring. Såväl stadsbyggnadsförvaltningens rapport "Allmän parkeringsanläggning i Helsingborgs stadskärna. November 2012" upprättad av teknikkonsultföretaget Tyréns, planchef Björn Bendsdorf-Redestam som stadsantikvarie Mia Jungskär har under planprocessen påtalat att exploateringen saknar stöd i gällande detaljplan. På detta sätt undviker kommunen överklaganden av parter som företräder allmänintresset, enligt ovan nämnda delar av Plan- och bygglagen samt Miljöbalken. Företrädare för allmänintresset hamnar på detta sätt i ett juridiskt dödläge.

I lagen framgår det att den som berörs får överklaga, men inte vilka som berörs. Det blir en tolkningsfråga. För att styrka ståndpunkten att ideella miljöorganisationer inte har rätt att överklaga det överklagade rivningslovet hänvisar Länsstyrelsen till ett gammalt prejudikat från 1993, som i många avseenden skiljer sig från det nu överklagade beslutet. Sedan dess har mycket ändrats. Århuskonventionen – eller konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor – ratificerades av Sverige 2005. Enligt den är konventionens parter skyldiga att se till att den berörda allmänheten och icke-statliga organisationer, som främjar miljöskydd, har talerätt i domstol i miljöfrågor. Detta borde leda till en ändrad rättspraxis i vilka frågor, miljöorganisationer har talerätt.

Det är riksorganisationen Jordens Vänner som står bakom överklagandet till Länsstyrelsen. Det undertecknades av riksorganisationens ordförande och av företrädare för lokalföreningen. Det finns i Sverige villkor för vilka organisationer, som får företräda allmänintresset i miljöfrågor. En förening ska ha bedrivit verksamhet i minst 3 år och ha minst 100 medlemmar. Både riksorganisationen och lokalföreningen av Jordens Vänner har funnits och varit aktiva sedan 1970-talet, och riksorganisationen har över 2000 medlemmar. I Miljödepartementets promemoria 2010-01-12 "Miljöorganisationers talerätt – ändringar i 16 kap. 13 § miljöbalken" angående Århuskonventionen framgår det att: "Själva rätten till prövning kan inte bli föremål för nationella överväganden utan är ovillkorlig. Frågan gäller vilka krav som får ställas för att den rätten ska få utnyttjas."

Den *Europeiska landskapskonventionen* innehåller tydliga demokratiska aspekter och krav på att myndigheter ska samverka med såväl experter som allmänhet. Dels därför att den lyfter fram landskapets sociala betydelse, dels därför att den understryker vikten av att människor aktivt kan delta i värdering och förvaltning av landskapet. Sverige ska främja nära samarbete mellan myndigheter, organisationer, företag och enskilda för att landskapets mångfald av

värden ska kunna hanteras på ett hållbart sätt. Helsingborgs stad har varken följt vedertagna planprocesser eller involverat experter och allmänhet i beredningen av ärendet.

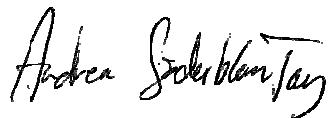
Jordens Vänner anser att de av Sveriges riksdag ratificerade Landskaps- och Århuskonventionernas starka direktiv om att främja delaktighet i beslut och processer som rör landskapet, kvalificerar föreningen som *klaganden som företrädare av allmänintresset för en storskalig exploatering* av offentlig mark, utpekat som kulturresevat i gällande detaljplan samt som riksintresse för natur- och kulturmiljö.

Ärendet är av principiell art för att pröva hur allmänheten och företrädare för allmänintresset enligt landskapskonventionen bereds möjlighet att påverka förvaltning, landskap och offentlig miljö, och om landskapskonventionens intentioner på ett korrekt sätt har inarbetats i nationell lagstiftning och politik.

Mot denna bakgrund överklagas Länsstyrelsen i Skånes beslut till Mark- och miljödomstolen.

Med vänliga hälsningar

Jordens Vänner

Andrea Söderblom-Tay
Ordförande i Jordens Vänner
Riksorganisationen
andrea.soderblom-tay@hotmail.com

Stig Broqvist
Företrädare för
Helsingborgsavdelningen
stig.broqvist@telia.com
Godemansgatan 4
256 56 Helsingborg
042-282739